

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: ВИЯВЛЕННЯ ЗАГРОЗ І ШЛЯХИ ЇХ ЗАПОБІГАННЯ

студент гр. МК-21 **Кириллова А.М.**

В сучасних умовах економіка України перебуває на перехідній стадії. Вона ще не набула рис, які притаманні ринковій економіці. На даний момент фінансові можливості держави, які залежать від обсягу фінансових ресурсів, залишаються досить обмеженими. Збільшується державний зовнішній і внутрішній борг, рівень інфляції зростає, тіньовий сектор економіки потребує регулювання. Всі ці обставини змушують замислитися над фінансовою безпекою для України.

Щоб забезпечити фінансову безпеку, необхідно виявити можливі загрози і шляхи їх запобігання. Основними загрозами фінансової безпеки України є: катастрофічний розмір державного боргу, який складає (на 2014 рік) – 580,1 млрд. грн.; проблеми обслуговування державного боргу; недосконалість бюджетної політики, а також нерегламентоване використання бюджетних коштів; нестабільність курсу національної валюти; недосконалість банківської системи, що включає в себе низький рівень капіталізації, неспроможність до довгострокового кредитування і високі відсоткові ставки по кредитах; масштабний вплив капіталу до тіньового сектора, а також за кордон.

За інформацією Світової книги фактів, яку веде ЦРУ, максимальний державний борг належить США – 15 трлн. 930 млрд. дол., що в свою чергу становить 108.9 % ВВП найбільшої економіки світу. Також вагомі обсяги запозичень мають європейські країни, серед яких Велика Британія, Німеччина, Франція, також Японія. Обсяги українських запозичень становлять 135 млрд. дол., і це 39 місце у світі яке ми займаємо між Казахстаном та Катаром. Держборг України відносно ВВП не зазнає суттєвих змін, хоча внутрішня його частина постійно збільшується, а до 2016 року МВФ прогнозує його скорочення до 35 %. Найбільший обсяг боргу відносно ВВП в нашій країні був зафіксований у 1999 році – 61 %, найменший у 2007 – 12.3 %.

Враховуючи всі ці обставини є доцільним визначити шляхи вирішення даних питань. Процес становлення фінансової безпеки потребує часу, проте системність дій, які міститимуть в собі механізми у сфері монетарної, бюджетної та банківської політики, фондового ринку, а також у сфері регулювання приватного та страхового сектора економіки, призведе до покращення фінансової ситуації в Україні взагалі і удосконалив систему фінансової безпеки держави.

Найбільш пріоритетним напрямком зміцнення фінансової політики є реформування бюджетної системи: слід врегулювати щорічне прийняття Державного бюджету, регламентувати процедуру підготовки і передбачити відповідальність за порушення бюджетного процесу. Важливим є удосконалення прогнозу макроекономічних показників, проведення бюджетної реформи, ґрунтуючись на принципах науковості та координації. Пріоритетним на даний момент є зменшення зовнішнього державного боргу шляхом погашення попередніх кредитів і мінімізації подальшого залучення іноземних коштів; визначення чіткої програми використання державних коштів і підвищення результативності здійснених витрат. Також слід розробити програму щодо скорочення дефіциту державного бюджету за рахунок нарощення вітчизняного доходного потенціалу і ліквідувати прихований дефіцит.

Зміцненню системи фінансової безпеки сприятиме удосконалення монетарної і валютної політики. Цей блок заходів включає забезпечення економічного зростання за допомогою лібералізації характеру грошово-кредитної політики замість спрямування її на зменшення інфляції, що призводить до скорочення попиту і зростання безробіття; також подолання дефіциту платіжних засобів і зменшення частки готівки в обсязі грошової маси,

що призупинить функціонування тіньової економіки. Одним із важливих заходів цього блоку є припинення відтоку вітчизняного капіталу за кордон. Експерти оцінюють відтік капіталу щорічно в сумі 3-5 млрд дол. Його джерела – це неповернена виручка на реалізацію експортної продукції, перерозподіл державної власності, спекуляція і ухиляння від сплати податків. Щоб зупинити це явище необхідно створити систему контролю міжнародних розрахунків українських резидентів і удосконалити нормативно-правову базу, яка регламентує вивіз українського капіталу.

Регулювання страхового ринку включає сприяння його розвитку, створення фондів гарантованих страхових виплат за договорами, удосконалення нормативно-правової бази для оподаткування страховиків та перестраховування, підготовка кваліфікованих фахівців даної сфери і введення міжнародних норм корпоративного управління для страховиків.

Отже, поглиблення кризових явищ в економіці України потребує об'єктивної і неупередженої оцінки з точки зору фінансової безпеки. Уряд повинен зупинити глобальні відтоки капіталу, функціонування тіньового сектора та ліквідувати державний борг та дефіцит, вживши кардинальні заходи щодо стабілізації фінансової системи і зміцнення фінансової безпеки. Реалізація цих заходів, що охоплюють більшість складових фінансової безпеки, актуальних для України, підвищить рівень економіки за умови повної підтримки на законодавчому, виконавчому, владному рівнях.

*Науковий керівник: ст. викладач **Касьяненко Т.В.***

Кириллова, А.М. Фінансова безпека України: виявлення загроз і шляхи їх запобігання [Текст] / А.М. Кириллова; наук. кер. Т.В. Касьяненко // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.2. - С. 378-379.